

Hét festival

Is dit Lowlands?
Zwarte Cross? North Sea Jazz?
Nee, dit is Holland Pop,
50 jaar geleden
in Kralingen

Pakweg 100.000 bezoekers waren precies 50 jaar geleden getuige van het eerste grote popfestival in Nederland, Holland Pop in het Kralingse Bos in Rotterdam. Een korte reconstructie, omlijst met herinneringen van lezers.

TEKSTEN PETER SIERKSMA,
EVA DE GRAAFF EN MARK ROOS

‘Ik ruik zo weer die geur van boslucht en wiet’

Wie de festivalkrant van Holland Pop terugleest, waant zich in één klap terug in de vrije sferen van de hippietijd. Eindelijk, zo opende de krant die je gratis bij elke platenzaak kon krijgen, konden we ook hier, een jaar na het befaamde Woodstock in de Verenigde Staten, ‘de doorbraak van een nieuwe geest beleven’. Hoe overmoedig ook, raak was het wel.

Want nog altijd wordt Holland Pop Festival in ‘Kralingen’ de moeder aller festivals genoemd. Lowlands, Pinkpop of Best Kept Secret: al die evenementen zijn in zekere zin schatplichtig aan die drie uitzonderlijke, regenachtige juni-dagen precies 50 jaar geleden.

Vincent Mentzel, die de sfeer als jonge fotograaf voor *NRC Handelsblad* vastlegde, wordt nog altijd enthousiast als hij de beelden voor zich ziet. „Het was een geweldige speeltuin, een *turning point* in de geschiedenis van de muziek. Woodstock aan de Kralingse Plas. Een feest van vrolijkheid zonder negatieve incidenten.”

Ook zanger-gitarist Jaap van Beusekom van folkband CCC Inc. is nog altijd onder de indruk als hij vertelt hoe hij met zijn vrienden vooraf het geluid op het podium mocht testen. „Er stond een immense geluidsinstallatie klaar, dezelfde die eerder op het legendarische Britse Festival of Wight was gebruikt. En dan dat zeven meter hoge podium met dat oneindig lege veld. Toen pas hadden wij door hoe groot het zou worden. Zoiets hadden we nooit eerder meegemaakt. En dan die line-up met The Byrds,

Country Joe, Dr. John en zoveel meer. Echt, Kralingen is meer dan een mythe.”

Meer dan 100.000, voornamelijk jonge, hippe mensen kwamen op het popfeest af. Wat klein begon als een ideeetje uit de wijk Kralingen voor een bijdrage aan de C70-manifestatie, die in Rotterdam culturele activiteiten organiseerde in het teken van 25 jaar Bevrijding, mondde uit in een gigantische ‘trip van *togetherness*; drie dagen *fun*, *music* en love in Kralingen.’

Mentzel: „Als ik mijn ogen sluit, ruik ik weer die geur van boslucht vermengd met wiet. Er heerste een fijn soort gekte. Veel mensen sprongen in de plomp, trokken hun kleren uit en bevrijdden zich letterlijk uit het keurslijf van de jaren ervoor. Veel mensen waren stoned en de Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming deelde gratis condoms uit.”

Het was precies die vrijheidsdrang waar initiatiefnemer Georges Knap bij hoopte aan te haken, toen hij zijn eerste ideeetje opperde. „Ik had een kunstgalerie in Kralingen en dacht bij C70 meteen aan de jeugd. Want voor jongeren gebeurde er niet veel in die tijd. En dus leek mij een festival interessanter dan koekhapen.”

In maart werd tijdens een persconferentie het voorlopige programma onthuld. Knap: „Maar er was nog helemaal niks; geen terrein, geen impresario, niks. Ik zat met m’n handen in het haar. Totdat iemand me aan ene Berry uit Delft voorstelde.”

Die Berry was Berry Visser, die na het zien van concerten van The Doors en Jefferson Airplane in Amsterdam besloot impresario te worden en op de bonnefooi naar Londen te gaan om zich aan te melden bij het bureau van Brian Epstein van The Beatles. Visser: „Niet lang daarna lukte het me Jethro Tull en Soft Machine naar Amsterdam te halen. Zo is impresariaat Mojo Concerts ontstaan. Toen Georges bij mij aanklopte, ben ik meteen aan het werk gegaan. Eind april was het contract met The Byrds rond – terwijl we geen cent te makken hadden.”

Hans van Klinken, destijds als inspecteur van politie verantwoordelijk voor de openbare orde, werd voor het festival ter oriëntatie uitgenodigd een voorvertoning van de film over Woodstock bij te wonen. „We schrokken ons te pletter. Wat een enorme mensenmassa!” Zorgen waren er ook over de hygiëne – er was veel te weinig sanitair – en het verwachte drugsgebruik. Maar achteraf viel dat volgens Van Klinken ontzettend mee. „Het verliep allemaal heel vredig. Soms denk ik weleens dat veel journalisten vergaten dat er niet alleen veel wiet, maar ook veel wierook werd gebrand.”

Festivalorganisatie failliet

Het Holland Pop Festival werd van 26 tot en met 28 juni 1970 gehouden in het Rotterdamse Kralingse Bos. Er waren drie grote podia en drie tenten voor de meer dan 35 geprogrammeerde acts, waaronder The Byrds, Canned Heat, Jefferson Airplane, Santana, Pink Floyd en Soft Machine.

Veel Nederlandse artiesten – Bintangs, CCC Inc., Focus, Supersister en Ekseption – traden gratis op. Ondanks financiële steun van Coca-Cola en een subsidiegarantie van het ministerie van CRM van 250.000 gulden, ging de festivalorganisatie failliet met een schuld van bijna

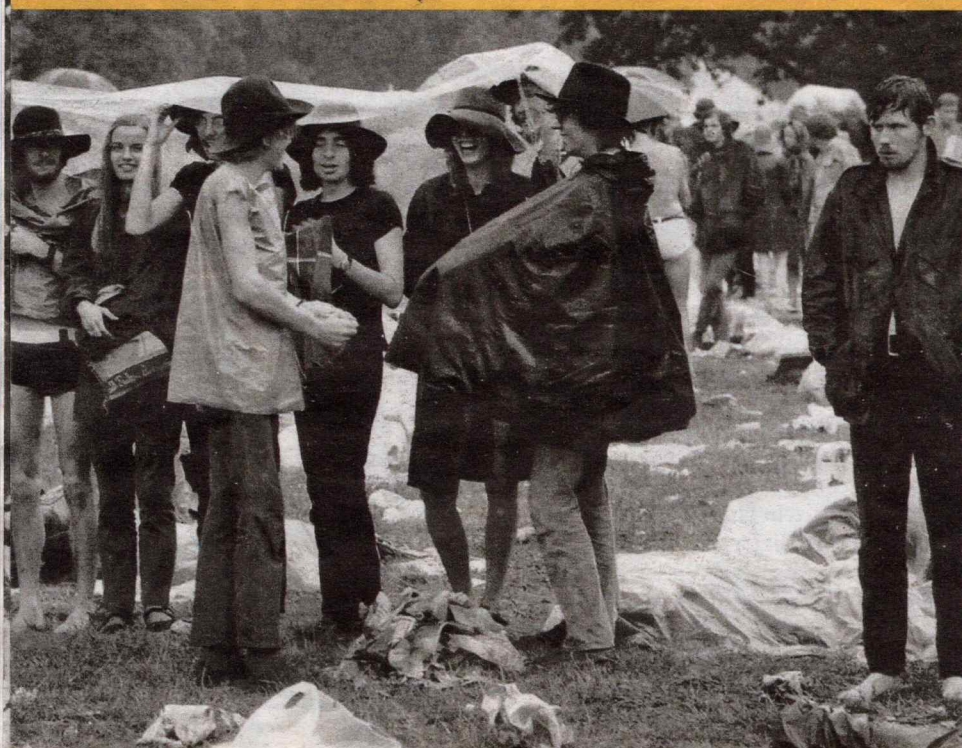
een miljoen gulden. Deels was dat te wijten aan het feit dat slechts een derde van de 100.000 bezoekers een kaartje (à 35 gulden) kocht. De rest gaf maar al te graag gehoor aan de oproep van enkele journalisten om vooral gratis, via het water of met eigen betonschaar, langs te komen.

TOTAAL OVERDONDERD

Elsje Veth (65) jokte tegen haar ouders om vanuit Zeeuws-Vlaanderen in Kralingen te geraken.

„Met een schoolvriendin had ik een afspraak. Ik zei tegen mijn ouders dat ik bij haar logeerde, zij vertelde haar ouders dat ze bij mij logeerde. En toen vertrokken we. De entreprijs betaalden we van ons zakgeld en het loon dat we verdienden met ons weekendbaantje bij de plaatselijke banketbakker. Na uren reizen met bus, trein en tram arriveerden we. We werden totaal overdonderd door de mensenzee, de sfeer en de sterren op het podium, die we kenden van posters in muziektijdschrift *Muziek Expres*. Voor geen goud had ik dit willen missen. Het festival heeft een onuitwisbare indruk gemaakt. Ik koester de herinnering en voel me bevoorrecht met de hippiegeneratie te zijn opgegroeid en dat liefdevolle gevoel van die tijd door te geven aan mijn kinderen en kleinkinderen.”

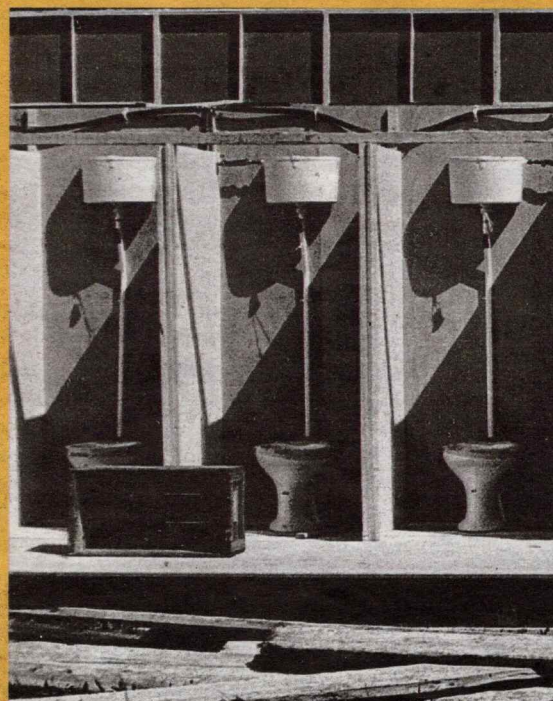

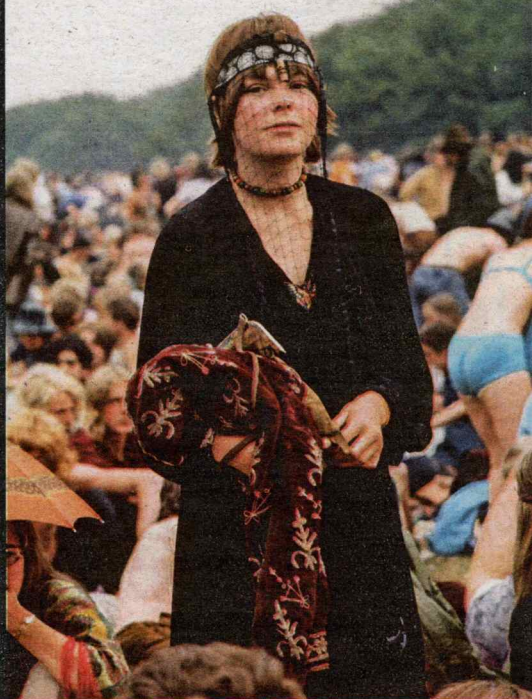
Meer Kralingen?

- In oktober verschijnt de jubileumbox *50 jaar Holland Pop* met boek, dvd, 4 lp's, de originele festivalkrant en posters. Zie hollandpopfestival.nl
- Omroep Max pakt uit met een podcast en een tv-programma (vrijdag, 19.50 uur NPO2) van Henkjan Smits.
- Op rijnmond.nl is op demand de vierdelige documentairereeks *Vrijheid, blijheid: 50 jaar Holland Pop* van Sander de Kramer te zien.

- Erfgoedlab Dig It Up organiseert de foto-expositie *50 jaar Holland Pop Festival*, vanaf 26 juni in de Centrale Openbare bibliotheek Rotterdam. Zie digitup.nl/agenda
- Zin om de festivalfilm *Stamping Ground* te zien? Kijk op de site van deze krant/[stampingground](http://stampingground.nl)
- 3 juli verschijnt bij uitgeverij In de Knipscheer een heruitgave van het boek *50 jaar Kralingen* van Peter Sijnke en Marcel Koopman.

‘Na mijn eerste stak ik meteen mijn tweede jointje op’

SFEERVOLLER KON HET NIET

Fred van Zuidam (71) wordt bijkans lyrisch als hij terugdenkt aan het optreden van Pink Floyd.

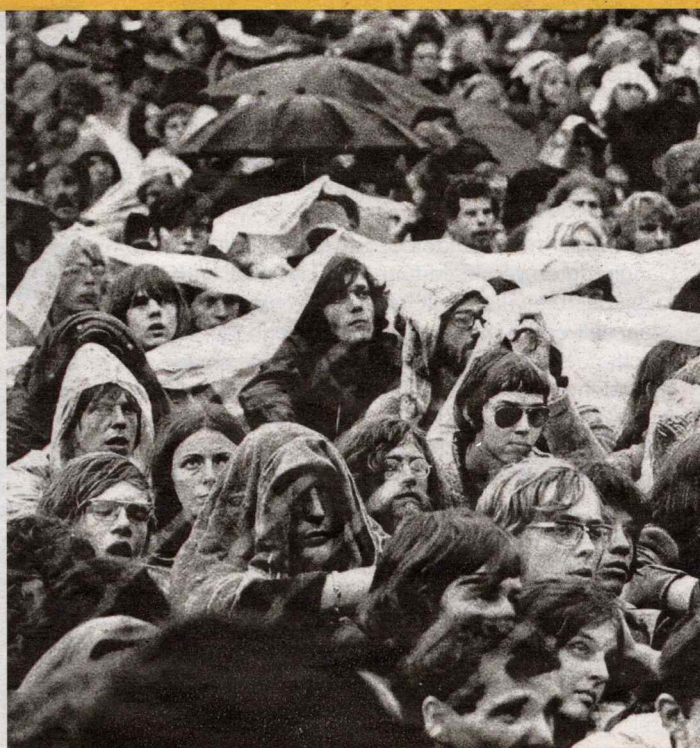
„Zelden zal de muziek van Pink Floyd in een mooiere ambiance zijn gespeeld dan op die vroege maandagochtend aan de Kralingse Plas. Rond het podium zat, lag en stond de menigte te wachten tot de band het podium zou betreden. Het optreden van Pink Floyd zou rond middernacht beginnen, maar het was pas rond drieën toen hun atmosferische klanken de nachtelijke lucht vulden. We genoten van de psychedelische sfeer en de ijle, hemelse muziek die op het publiek werd afgevuurd tegen de achtergrond van de Kralingse Plas met een langzaam oplichtende hemel, waar de zon door de wolken probeerde te prikken. Mooier en sfeervoller kon het niet.”

‘Ik geef het liefdevolle gevoel van die tijd door aan mijn kinderen’

VIER JAAR LATER GETROUWD

Gerda Broere (68) werd tijdens Holland Pop verliefd op Jaap. Nu zijn zij oma en opa.

„Ik kende Jaap al zo'n twee jaar, omdat we deel uitmaakten van dezelfde vriendengroep. Met z'n allen bezochten we concerten en optredens in verenigingsgebouwen in de buurt. Dit wilden we niet missen. Klef deden we niet tijdens het festival. Overdag zaten we gezellig met iedereen op het grasveld, 's nachts ben ik een keer stiekem bij hem in de slaapzak gekropen terwijl de anderen sliepen. Na het festival bracht ik hem achterop mijn brommer naar zijn huis in Capelle aan den IJssel. Daar namen we afscheid; hij vertrok voor zes weken naar familie in Rusland. Ik miste hem enorm, en dat was wederzijds, want bij terugkomst vroeg hij mij direct verkering. Vier jaar later trouwden we. Inmiddels hebben we een zoon, een dochter en drie kleinkinderen.”

VOOR AAP IN EEN NET PAK

Aart van der Werf (70) verzorgde de catering.

„In een Rotterdamse kroeg hoorde ik dat Holland Pop mensen zocht om op het festivalterrein koffie en soep te verkopen. Dat leek me wel wat; drie dagen lang was ik 'chef koffie en soep'. Ik kreeg een keurig uniform, zoals kelners die droegen in chique etablissementen. Tussen al die langharige, halfnaakte hippies liep ik behoorlijk voor aap met mijn spierwitte blouse en zwarte broek. Ik heb echter niet één vervelende opmerking gekregen. Of je nu bloot was, in een bloemenjurk liep of in een net pak: het maakte niets uit. Toch had ik het gevoel dat ik erbuiten viel, dus de volgende dag heb ik een simpele spijkerbroek en wit T-shirt aangetrokken: veel beter! Op het gras voor het podium, tijdens het optreden van Pink Floyd, stak ik mijn allereerste jointje ooit op. En daarna meteen mijn tweede.”

FESTIVAL VANAF DE PLAS BELEEFD

Marien Bazuin (69) bezoekt 'Kralingen' met een motorjacht van haar ouders.

„De Kralingse Plas was mijn jeugd. Ik heb er leren lopen, zwemmen, spelen en varen. Het motorjacht van mijn ouders lag er ook. Vlak voordat de eerste artiesten optraden, staken we de plas over en legden we aan bij het festivalterrein. Op de boot dronken we bier, bakten we uitsmijters en sliepen we. Wassen of douchen deden we niet. We doken vanaf de boot in het water. Schoon genoeg om terug te gaan naar het festival, vonden we. We wisten niet wat we zagen. Een overweldigende mensenmassa, een vrolijke sfeer met dansende festivalgangers. Het was onvergetelijk.”

STIEKEMEN LIFTEND OP WEG

Carla Boer (67) kreeg een maand huisarrest omdat ze eigenlijk niet mocht.

„Mijn vader noemde de bezoekers van Holland Pop 'langharig en verslaafd tuig'. Ik dacht daar anders over, pakte stiekem mijn spullen en liep met een slaapzak onder mijn arm vanuit Hendrik-Ido-Ambacht naar de snelweg. Ik kreeg een lift van een vriendengroep uit het nabijgelegen Alblasserdam in een donkergroene Kever. Voor de terugweg regelde ik een rit achterop een brommer bij een jongen die ook uit Alblasserdam kwam en mij best even thuis wilde afzetten. Daar kreeg ik de wind van voren. Mijn vader gaf me een maand huisarrest, maar dat was het me meer dan waard. Ik ben nu 67 en ga nog steeds naar concerten van Aerosmith en Deep Purple. Sommige mensen zeggen dat ik in de jaren 60 en 70 ben blijven hangen. Dat vind ik een heerlijk compliment.”

ZWEVENDE EETBORDJES

George Kerkhoven (69) herinnert zich heel veel naakt op de festivalweide.

„Toen keek ik er niet echt van op – het hoorde bij onze hippiecultuur. Nu zien we naaktfoto's en naakt vooral in een context van sensatie. Kralingen was voor mij de hippiecultuur in optima forma. Ik genoot van de muziek en de blowtjes.

Mijn sterkste herinneringen heb ik aan Mungo Jerry. Tijdens zijn vrolijke optreden, vlak na een regenbui, gingen alle plastic eetbordjes de lucht in. Het leek wel alsof de lucht hierdoor opklaarde.”

‘Volgens mijn vader liep iedereen er naakt rond’

DE SFEER BLEEF RELAXT

Ad van den Broek (66) mocht van zijn ouders niet naar het festival.

„Vanaf een camping in het Noord-Hollandse Groet vertrokken we naar Rotterdam. Mijn ouders wisten van niets. Ik mocht er niet heen van ze. Volgens mijn vader zou iedereen daar naakt rondlopen en drugs gebruiken. Ik vond dat allemaal wel meevallen. Ik vond het een prachtig festival. Wel verbaasde ik me over de gebrekkige organisatie. Een steiger moest het podium voorstellen, de lichtinstallatie was matig en er waren te weinig sanitaire voorzieningen. Maar de sfeer bleef altijd relaxt en de bewaking en hulpdiensten hadden weinig te doen. Het was *love and peace* in elk opzicht.”

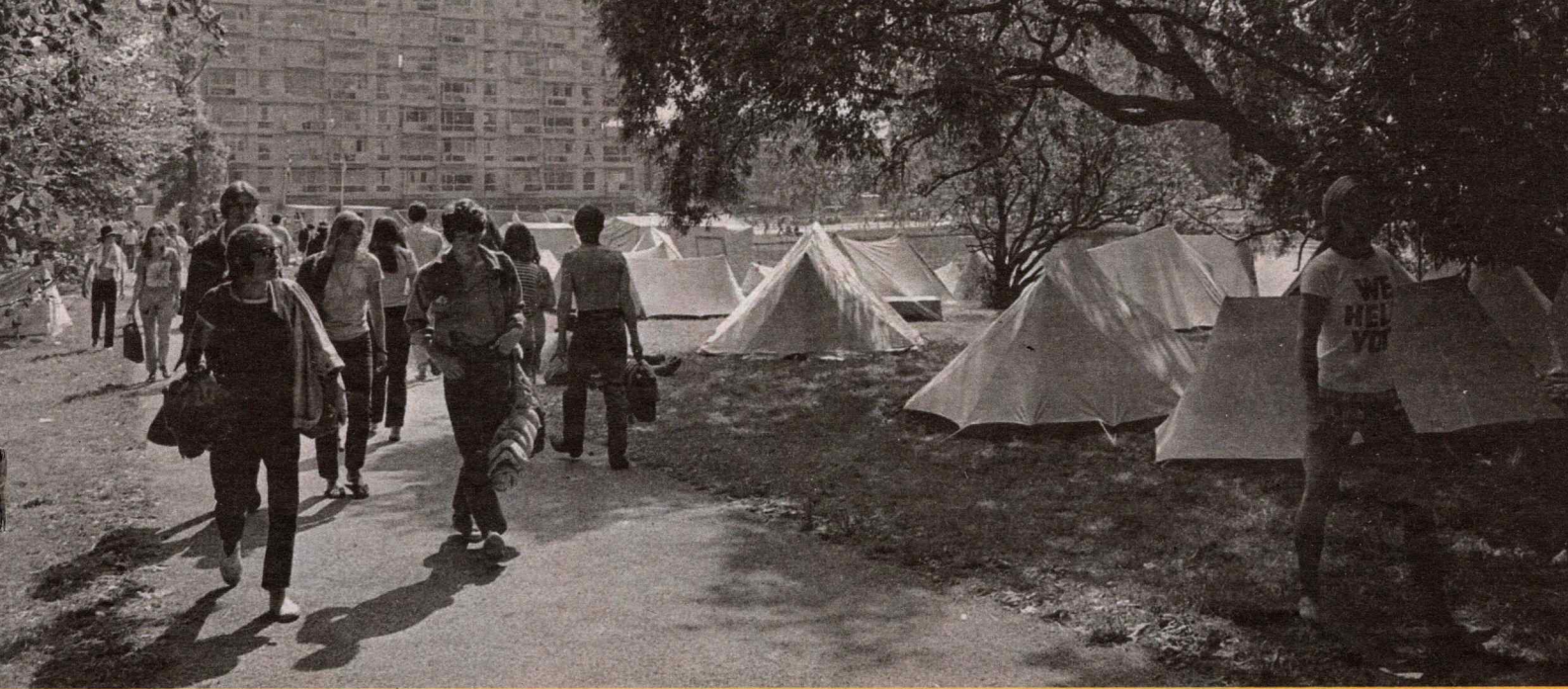
‘We zagen hippies in het gras met elkaar seksen’

ILLEGAAL NAAR BINNEN

Corrie Visser-van der Meer (67) genoot, maar vond één dag 'Kralingen' welletjes.

„Met een 17-jarige vriend ben ik door het hek gekropen. Bezoekers bivakkeerden in verregende tentjes en als de zon eventjes scheen, vertoefden de hippies op plastic zeiltjes in het gras. Wij zagen daar festivalgangers in het gras seksen. We zagen zelfs een stel dat het met elkaar deed tegen een boom; een standje dat volgens mij niet voorkomt in de *Kamasutra*.

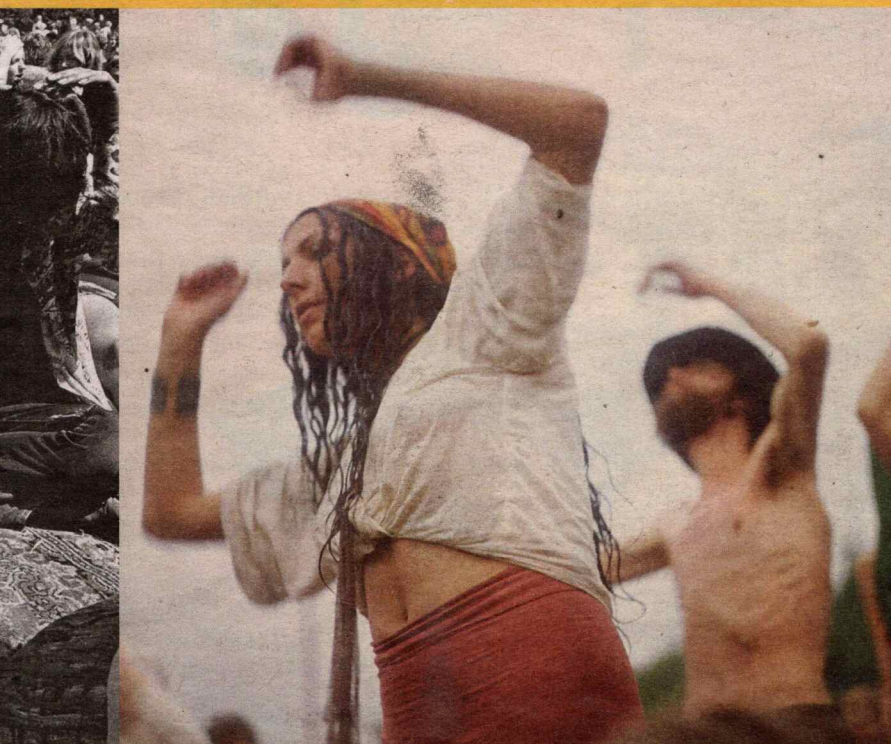
Iedereen was lief voor elkaar, al dan niet als gevolg van de aromatische wietdampen op het terrein. Na afloop was het bos veranderd in een onbeschrijflijke zooi van afval, plastic zeiltjes, drankflessen en kapotte tentjes. Ik vond het bijzonder om één dag mee te maken, maar drie dagen zouden aan mij niet zijn besteed.”

SJEKKIES MET ASPIRINE

André Mol (65) uit Oostvoorne was 15 toen hij het festival bezocht.

„Na lang zeuren had ik mijn vader overtuigd: ik mocht erheen. In de plaatselijke stoffenwinkel De Zon kocht ik een stukje band met bloemmotief. Daarvan maakte ik een hoofdband. Met de bus vertrok ik naar het Zuidplein in Rotterdam. Daar werd ik opgewacht door vriend Kobus en vriendinnen Len en Corrie. Die hadden een brommer, en Kobus en ik stapten achterop. Ik herinner me hoe we door de stad reden, richting het Kralingse Bos. Daar aangekomen, voelde ik spanning en sensatie. Legaal, mét toegangskaart, liepen we het terrein op. We legden onze slaapzakken bij het podium, aan de rand van het bos. Een echte joint ging ons toentertijd wat ver, dus wij rolden als alternatief sjekkie met daarin gemalen aspirines. Ik geloof niet dat ik me er anders door heb gevoeld. Al was het natuurlijk wel interessant om te proberen. Het was net alsof ik bij de 'grote jongens en meisjes' hoorde.”

Bij de foto's

Het regende behoorlijk, maar de mensen die erbij waren spreken stuk voor stuk van een weergaloos festival in een blijde, in wietdampen gedrenkte hippiesfeer. 100.000 mensen dansten, gingen uit de kleren, hadden plezier en lieten een ongekende puinhoop achter op het festivalterrein.

FOTO'S ANP, HOLLANDSE HOOGTE, NATIONAAL ARCHIEF